

Kirje

28.1.2021

VN/22132/2020
VN/22132/2020-YM-121

Jakelussa mainitulle

Ympäristöministeriön lausunto liittyen valtioneuvoston tasa-arvopoliittiseen selonteeseen

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoja valtioneuvoston tasa-arvopoliittisen selonteon valmistelua varten 22.1.2021 mennessä. Ympäristöministeriö on pyytänyt lisäaikaa lausunnon jättämiselle 29.1.2021 saakka. Lisäaika oli tarpeen lausunnon sisäiselle käsittelylle ministeriössä.

Ympäristöministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa. Lausuntonne koskee lausuntopyyntöä kysymystä numero 1:

”Tulevaisuuden tasa-arvokysymykset

- 1. Tavoitteiden asettamiseksi on selonteossa tarkoitus käsitellä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia sekä niiden ennakoitavissa olevia vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. Millaisia tulevaisuutta ennakoivia tasa-arvokysymyksiä tai ongelmia mielestänne pitäisi selonteossa painottaa? Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa ja perustelkaa enintään viisi selkeää kysymystä. Mikäli mahdollista, sijoittakaa ne teemaotsikoiden alle sopivaksi katsomaanne kohtaan. Teema-alueet on esitelty edellä.”*

Teema-alue selonteossa, johon esitys kohdistuisi: ”d. Hyvinvointi, terveys ja elinolot”

Esitys tulevaisuutta ennakoivaksi tasa-arvokysymykseksi tai ongelmaksi:

Miten ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi tarvittavat toimet kohdistuvat eri sukupuoliin ja miten sukupuolten tasa-arvoa voitaisiin edistää toimista päätettäessä?

Perustelut:

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tarvittavien toimenpiteiden vaikutukset eri ihmisryhmiin, mukaan lukien niiden sukupuolivaikutukset, nousevat tulevaisuudessa yhä tärkeämmäksi osa-alueeksi asiaa koskevassa päätöksenteossa. Parhaillaan valmisteltavasta ilmasto- ja energiastrategiasta (vastuuministeriönä TEM) tehdään tasa-arvoaikutusten arviointi ja keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta (vastuuministeriönä YM) yhdenvertaisuusarviointi. Nämä arvioinnit tulevat tuottamaan tietoa tasa-arvonäkökohdista ja siitä, miten ilmastopolitiikassa voidaan ne huomioida (mukaan lukien intersektionaalinen näkökulma). Edellä mainittujen kansallisten asiakirjojen valmistelussa pohjana ovat mm. kansallinen ilmastolaki, EU:n vuodelle 2030 asettamat ilmasto- ja energiatavoitteet sekä kansallinen hiilineutraalisuustavoite vuoteen 2035, joten tuleva vuosikymmen vuoteen 2030 saakka on olennainen kansallisten ilmastopolitiikkatoimien toteuttamisen ja niiden vaikutusten arvioinnin näkökulmasta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Aleksanterinkatu 7
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo@ym.fi

Ilmastopolitiikassa erityisesti viime aikoina noussut teema on myös oikeudenmukainen siirtymä (työelämä) ja sosiaalisesti oikeudenmukainen (laajempi yhdenvertaisuus) ilmastopolitiikka. Esimerkiksi tietyillä miesvaltaisilla toimialoilla (turpeen ja muiden fossiilisten polttoaineiden käyttöön perustuvat toimialat) on voimakkaampaa painetta hiilineutraalisuustoimiin ja näissä tulee huomioida tarvittaessa kompensoivia toimenpiteitä erilaisten vaikutusten tasaamiseksi. Esimerkiksi turpeen osalta on mahdollisesti tulossa tukea siirtymään EU:n JTF-rahaston kautta.

Suomen ilmastopaneeli on laatinut ”Ilmastotoimien sosiaalinen hyväksyttävyyttä” -raportin (Järvelä yms., raportti 1/2020), jossa nousi esiin, että tietyt hiilineutraalisuus-toimet voivat vaikuttaa enemmän miesten asemaan. Intersektionaalisesta näkökulmasta tasa-arvoa olisi hyvä ilmastopolitiikan osalta tarkastella myös esim. eri ikäryhmien, maahanmuuttajataustaisten ja esim. vammaisten henkilöiden ja vammattomien osalta. Ilmastomuutoksen sopeutumis suunnitelman valmistelussa esimerkiksi on tärkeä huomioida, että vanhuksat ovat esim. helteille haavoittuvia ryhmiä, pitkällä aikavälillä lapset ja nuoret kohtaavat eniten ilmastokriisin vaikutuksia. Olisi tärkeää tarkastella onko sukupuolien välillä eroa ilmastohaavoittuvuuden ja ilmastopolitiikan toimenpiteiden osalta. Myös alkuperäiskansojen oikeuksien turvaaminen ja tasa-arvo on tärkeä asia ilmastopolitiikassa. Saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamisessa poronhoito on ollut pääsääntöisesti miehinen ala, jolloin tietyt ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumisen toimet saattavat koskea enemmän miehiä kuin naisia.

Ympäristöneuvos

Markus Tarasti

Hallitussihteeri

Sini Pietilä

Jakelu

STM Sosiaali- ja terveysministeriö